

ЕКСПЕРТИЗА В ОСВІТІ ЛІХТЕНШТЕЙНУ

Пономаренко Н. Г. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов МНАУ

В статті розглядається експертиза в галузі освіти Ліхтенштейну і встановлено, що експертиза є важливим засобом забезпечення якості освіти країни. З'ясовано, що експертиза загальної середньої та вищої освіти здійснюється на міжнародному, національному та регіональному рівнях, а також на рівні окремого освітнього закладу. Експертиза дошкільної та післядипломної освіти обмежується експертизою освітніх закладів. При експертизі освітніх закладів всіх рівнів використовують внутрішню та зовнішню форми експертизи, для яких

розроблені та запроваджені стандартизовані інструменти на національному рівні.

The article examines Liechtenstein's expert assessment in education and finds that expert assessment is an important means of ensuring the quality of education in the country. It has been determined that the expert assessment of general secondary and higher education is carried out at the international, national and regional levels, as well as at the level of a particular educational institution. The expert assessment of preschool and postgraduate education is limited to the assessment of educational institutions. Conducting the expert assessment of educational institutions of all levels, internal and external forms of assessment are used, for which standardized tools are developed and implemented at the national level.

Згідно ст. 23 Закону про школу князівства Ліхтенштейн (Schulgesetz) [1] відвідування дошкільного закладу освіти не є обов'язковим, але

для закладів дошкільної освіти країни запроваджені процедури ліцензування та нагляду, які здійснює Соціальне відомство (das Amt für Soziales Dienstes). Не дивлячись на те, що Положення Соціального відомства про ліцензування та нагляд за дошкільними закладами освіти (Richtlinien für die Bewilligung und Aufsicht in der ausserhäuslichen Kinderbetreuung) [2] передбачає окремі елементи забезпечення та розвитку якості, а саме стандарти якості структури (розмір груп, вимоги до кваліфікації персоналу та приміщень) (п. 3) та розробку дошкільними освітніми закладами педагогічної концепції закладу (п. 2.1), на законодавчому рівні експертиза дошкільних закладів освіти не закріплена.

В Ліхтенштейні запроваджені освітні стандарти для загальної середньої освіти. Згідно цих стандартів розроблені національні стандартизовані тести, які складаються в третьому, п'ятому та восьмому класах з німецької мови та

математики; в п'ятому та восьмому класах додається тест з англійської мови [3].

Відомством у справах школи визначені інструменти забезпечення та розвитку якості загальної середньої освіти Ліхтенштейну (Leitfaden für Qualitätssicherung und –entwicklung im lichtensteinischen Schulwesen) [4], до яких відносяться, серед іншого, проведення внутрішньої та зовнішньої експертизи загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно Положенню щодо забезпечення та розвитку якості загальноосвітніх закладів Ліхтенштейну за планування і проведення внутрішньої експертизи відповідальним є освітній заклад, при цьому експертизі підлягають чотири аспекти діяльності освітнього закладу, а саме управління школою, освітній процес, успішність учнів та освітнє середовище. Результати внутрішньої експертизи висвітлюються у звіті та надаються до відомства у справах школи. На основі внутрішньої експертизи шкільною інспекцією Ліхтенштейну кожні п'ять

років проводиться зовнішня експертиза загальноосвітнього навчального закладу [9].

Ліхтенштейн бере участь у міжнародних порівняльних досліджень успішності учнів, зокрема PISA.

Середню професійну освіту громадяни Ліхтенштейну отримують в більшості випадків в Швейцарії, тому нагляд за цією галуззю освіти здійснюють швейцарські органи управління освітою. Разом з тим, ст. 6 Закону про професійну освіту Ліхтенштейну [5] передбачає забезпечення та розвиток якості навчальних підприємств, для оцінювання якості яких використовуються інструменти, розроблені Швейцарською конференцією професійної освіти, QualiCarte та Qualük.

За вищу освіту в Ліхтенштейні відповідає уряд та сам вищий навчальний заклад. Уряд здійснює нагляд за вищими навчальними закладами і підтримується Відомством у справах школи. Вищі навчальні заклади Ліхтенштейну, які

мають право присуджувати вчені звання, повинні отримати ліцензію від уряду. Процедура та критерії ліцензування висвітлені в Законі про вищу освіту (das Hochschulgesetz) [6] та в Положенні про вищі навчальні заклади (die Hochschulverordnung) [7]. Згідно Закону про вищу освіту (ст. 38) вищі навчальні заклади забезпечують якість досліджень та навчання та повинні постійно її покращувати. Якість вищих навчальних закладів перевіряється кожні шість років. Процедура ліцензування, а також забезпечення якості пов'язані з акредитацією вищого навчального закладу агенцією забезпечення якості. Ліхтенштейн не має власних агенцій забезпечення якості, тому до акредитації залучаються іноземні агенції, які є членами Європейського реєстру агенцій забезпечення якості. В Положенні про вищі навчальні заклади наведені стандарти якості вищого навчального закладу та освітніх програм, які використовують як критерії для проведення акредитації вищих

навчальних закладів та освітніх програм Ліхтенштейну [9].

Післядипломна освіта в Ліхтенштейні пропонується великою кількістю приватних інституцій. Оскільки в країні не існує розпоряджень щодо забезпечення якості приватних установ післядипломної освіти, ці установи самі несуть відповідальність за забезпечення якості своєї діяльності [8].

Література:

1. Schulgesetz vom 15. Dezember 1971. Lichtensteinisches Landesgesetzblatt. 31. 01. 1972. № 7 [Електронний ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/showpdf.jsp?media=pdf&lgblid=1972007000&gueltigdate=24062016> (дата звернення: 18.03.17)
2. Richtlinien des Amtes für Soziale Dienste für die Bewilligung und Aufsicht in der ausserhäuslichen Betreuung von Kindern [Електронний ресурс] URL: http://www.llv.li/files/asd/Richtlinie_Bewilligung_Aufsicht_ausserh%C3%A4uslichenBetreuung.pdf (дата звернення: 20.01.17)
3. Verner M. Standardprüfungen Liechtenstein 2015. Schlussbericht zuhanden des Schulamtes / M.

Verner, B. Baumann. – Zürich: Institut für Bildungsevaluation, Assoziiertes Institut der Universität Zürich, 2015. – 60 S.

4. Leitfaden für Qualitätssicherung und –entwicklung im liechtensteinischen Schulwesen. Schulamt des Fürstentums Liechtenstein [Elektronный ресурс] URL: <http://www.llv.li/files/sa/pdf-llv-sa-qse.pdf> (дата звернення: 28.03.17)

5. Berufsbildungsgesetz vom 13. März 2008. – Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. –2008. – № 103 [Elektronный ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2008103000&gueltigdate=26012016> (дата звернення: 26.01.17)

6. Gesetz vom 25. November 2004 über das Hochschulwesen. Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. 2005. № 2. [Elektronный ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2005002000&version=0> (дата звернення: 17.06.17)

7. Verordnung vom 16. August 2011 über das Hochschulwesen. Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. 2011. № 337 [Elektronный ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2011337000&version=0> (дата звернення: 20.06.17)

8. Eurydice Network. Qualitätssicherung in der allgemeinen und beruflichen Erwachsenenbildung Liechtenstein [Elektronный ресурс] URL:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Liechtenstein_de:Qualit%C3%A4tssicherung_in_der_allgemeinen_und_beruflichen_Erwachsenenbildung (дата звернення: 20.05.17)

9. Пономаренко Н. Г. Підготовка експертів з освіти в німецькомовних країнах Європейського Союзу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н. Г. Пономаренко. – Київ, 2017. – 327 с.

УДК 81'42:82-94=112.2=161.2

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОЗНАКИ ОСНОВНОГО ЗАГОЛОВКУ ІНТЕРВ'Ю СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ

Саламатіна О. О. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Статтю присвячено виявленню та дослідженню функціональних особливостей вербальних одиниць структури інтерв'ю сучасної німецькомовної преси згідно з реалізацією комунікативних намірів та прагматичної настанови авторів текстів цього жанру.